

LÆRLEG • FAGLIG INSPIRATION

Tale • lytte • forstå hinanden

KOMMUNIKATION I KLASSEN

At tale, lytte og forstå hinanden - konkrete greb til undervisere i 0. klasse

God kommunikation handler ikke kun om at kunne tale. Børn skal også lære at lytte, spørge, vente og forsøge at forstå.

Kommunikation er en social færdighed

I 0. klasse møder børn mange nye samtalsituationer: fælles beskeder, makkerarbejde, leg, konflikter, fortællinger og gruppearbejde. De skal lære både at udtrykke egne tanker og at give plads til andres.

Det kræver øvelse at opdage, hvornår man skal tale, hvordan man kan forklare sig tydeligt, hvordan man viser, at man lytter, og hvad man kan gøre, når man ikke forstår den anden.

Målet

Barnet skal gradvist kunne opleve: **Jeg kan fortælle, hvad jeg mener. Jeg kan lytte til andre. Jeg kan spørge, hvis jeg ikke forstår. Vi kan finde ud af ting sammen.**

Lærerens rolle

Skab trygge samtalerammer, modeller et roligt sprog og giv børnene konkrete sætninger og rutiner, som de kan bruge i undervisning, leg og konflikter.

TALE • LYTTE • FORSTÅ

Tale • lytte • forstå hinanden

7 greb til god kommunikation

1. Gør turtagning synlig	Brug fx en taleting, makkerskift eller tydelige signaler. Små børn har ofte brug for hjælp til at mærke forskellen på at vente på tur og at blive glemt.
2. Lær børnene at lytte aktivt	Vis konkret hvad det kan være: kig mod den, der taler, lad personen tale færdig, og svar på det, der blev sagt. Aktiv lytning behøver ikke betyde konstant øjenkontakt.
3. Brug hjælpesætninger	Øv: "Jeg vil gerne sige noget", "Jeg tænker ...", "Hvad mener du?", "Kan du sige det igen?", "Jeg forstod ikke helt" og "Mener du, at ...?"
4. Giv tænketid	Stil spørgsmålet og vent. Lad evt. børnene tænke eller tale med en makker først. Det giver flere mulighed for at formulere et svar.
5. Hjælp børn med at fortælle tydeligt	Brug en enkel struktur: Hvad skete der? Hvem var med? Hvordan havde du det? Hvad vil du gerne have sker nu?
6. Tjek forståelsen	Lær børnene at gentage med egne ord: "Så du mener ...?" Det er især nyttigt ved beskeder, makkerarbejde og uenigheder.
7. Modellér selv	Vis, at voksne også kan misforstå: "Jeg tror, jeg hørte dig sige ... Er det rigtigt?" Det gør det legitimt at spørge og rette misforståelser.

AKTIVITETER TIL KOMMUNIKATION

Tale • lytte • forstå hinanden

8 aktiviteter til 0. klasse

Tal og tegn	Barn A beskriver en enkel figur eller tegning. Barn B tegner ud fra beskrivelsen. Sammenlign bagefter.
Lyt og gør	Giv korte instruktioner med 1-3 led: "Tag en blå klods, læg den ved siden af den røde." Lad børnene også give instruktioner.
Makkerfortælling	Barn A fortæller om noget i ét minut. Barn B fortæller bagefter én ting, det husker.
Spørgekort	Brug enkle spørgsmål: Hvad kan du lide at lege? Hvad gør dig glad? Barnet skal både spørge og lytte til svaret.
Gæt min ting	Et barn beskriver en genstand uden at sige navnet. De andre lytter og stiller afklarende spørgsmål.
Historien går rundt	Børnene skiftes til at tilføje én sætning. Hver sætning skal passe til det, der allerede er blevet fortalt.
Beskedstafetten	En kort besked gives videre. Sammenlign første og sidste version og tal om, hvorfor beskeder kan ændre sig.
Vis at du lytter	I par fortæller den ene noget kort. Den anden øver at opsummere: "Jeg hørte dig sige ...".
Husk forskellige måder at kommunikere på	Nogle børn tænker længe, taler lidt, bruger kropssprog eller har lettere ved at vise end at forklare. Giv flere måder at deltage på og undgå at gøre talelyst til mål for forståelse.

NÅR VI MISFORSTÅR HINANDEN

Tale • lytte • forstå hinanden

Hjælp børnene med at reparere samtalen

Når to børn taler samtidig

Stop roligt og hjælp med rækkefølgen: "Først hører vi Alma færdig, så er det Noas tur." Lad begge vide, at deres bidrag får plads.

Når et barn ikke forstår

Giv barnet en konkret strategi: "Kan du vise mig det?", "Kan du sige det på en anden måde?" eller "Hvad er det første, jeg skal gøre?"

Når ord bliver hårde

Hjælp barnet med at omsætte angreb til behov: "Du er dum" kan undersøges og erstattes med fx "Jeg blev vred, fordi jeg også ville være med."

Når børn husker situationen forskelligt

Det er muligt at have oplevet samme situation forskelligt. Hjælp dem med at fortælle hver deres version og finde ud af, hvad der skal ske nu, uden at kræve identiske fortællinger.

5 minutter til dagens afslutning

Vælg 1-2 spørgsmål: Hvornår lyttede vi godt i dag? Hvem stillede et godt spørgsmål? Hvornår var det svært at forstå hinanden? Hvad kan vi sige, når vi ikke forstår? Hvad vil vi øve i morgen?

At blive forstået føles godt. At forsøge at forstå andre er en vigtig del af at være med i et fællesskab.

Små skridt - store milepæle

LærLeg • Inspiration til undervisere i børnehaveklassen / 0. klasse